

Dzień

Bydgoski

16 stron
Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA**
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefoni 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

O dojrzałość obywatelską

W ostatnich czasach zarówno prasa miejscowa, jak i warszawska, poruszyła zagadnienie znaczenia pracy, jako czynnika, który powinien odegrać odpowiednią rolę w życiu Państwa.

Za przyczynę niedostatecznego znaczenia świata pracy w kształtowaniu stosunków w Państwie, autorzy artykułów uważają rozbiście ruchu zawodowego, wyrażające się w istnieniu mnóstwa różnych związków zawodowych i rozbiłaniu się dalszym tych związków.

Zjawisko to pisma nazywają brakiem dojrzałości obywatelskiej.

Jakże słuszną oceną! Jakże mądra konkluzja! A przecież było niegdyś inaczej.

„Marszałek Piłsudski w walce o niepodległość Polski nie znalazł poparcia w samolubstwie ciasnym sfer posiadających, oparł on swoją pracę niepodległościową na masach pracujących, w których ofiarność i poświęcenie nigdy nie zaginie, bo warstwy te umoralnia odwieczny wielki nauczyciel, jakim jest ciężka praca na kawałek chleba. Ta ofiarność i poświęcenie zabłysło olśniewającym światłem w roku 1920, gdy na zew Rady Obrony Państwa, warstwy pracujące porzuciły swoje warsztaty pracy i ochoczo zaciągnęły się do szeregów, aby walczyć z wrogiem, który klasie pracującej niby niósł wyzwolenie z pęt społecznej niewoli. Wtedy to polski świat pracy złożył **DOWÓD DOJRZAŁOŚCI OBYWATELSKIEJ**, zaiste zasługując na inne uznanie, niż je otrzymał.

Dziś świat pracy jest nieomal zapomniany, odsunięty od wszelkich wpływów. O jego położeniu i warunkach stanowi się bez niego i wbrew jego interesom i woli.

I dzieje się to wówczas, gdy gdzieś indziej państwa budują swoje ustroje na związkach zawodowych, gdy świat pracy staje się czynnikiem dominującym w życiu państwowym, gdy nawet w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej prezydent Roosevelt zaczyna ograniczać rozszalały liberalizm i opierać stosunki w państwie na systemie umów zbiorowych.

Jakże więc przykro konstatować, że u nas jest inaczej, że u nas, mimo przyjaznych warunków ustawowych, gdyż i stara i nowa Konstytucja do pracy odnosi się z całą sympatią i życzliwością, świat pracy nie ma znaczenia i to z własnej winy, z powodu rozbiłcia i rozproszkowania się na drobne komóreczki, ambicjonujące każda o swą godność i znaczenie i zwalczające się wzajemnie.

Naturalnie, że takich konkurujących ze sobą związeków nikt poważnie nie bierze i nikt się z nimi nie liczy. A komu dzieje się krzywda?

Ruchowi zawodowemu i tym szerokim masom pracowniczym, które w tym ruchu mogłyby znaleźć ochronę i poprawę swego losu oraz ukojenie i pokrzepienie w swem ciężkim i mozolnym życiu.

Masy bowiem same najczęściej nie są winne temu stanowi rzeczy, jaki obecnie istnieje.

Winni są prowadzący. — Wypadki takie obserwowałem nieraz osobiście. Oto, na przykład, jedyny Związek Zawodowy, obejmujący niemal wszystkich

(Ciąg dalszy na str. 2)

Francja, Anglja i Włochy potępiają jednostronne łamanie traktatów międzynarodowych Rada Ligi Narodów przed doniosłą uchwałą

Genewa, 16. 4. (PAT). Dziś o g. 16,30 pod przewodnictwem delegata Turcji ministra **Arasa** zebrała się **nadzwyczajna sesja Rady Ligi Narodów** celem omawiania skargi rządu francuskiego, wniesionej w sprawie decyzji rządu niemieckiego, dotyczącej zbrojeń. Pierwszy zabrał głos **przedstawiciel Francji minister Laval**, który oświadczył, że rząd francuski decydując się na rozpoczęcie rozprawy, stwierdza swoje zaufanie do Ligi Narodów oraz daje dowód swojego uznania dla niezależności, bezstronności i autorytetu instytucji genewskiej.

Inicjatywa Niemiec z dn. 16 marca — powiedział Laval — musi być **potępiona**. Należy przewidzieć środki, aby uczynić na przyszłość pakt Ligi Narodów **bardziej skutecznym w organizowaniu zbiorowego bezpieczeństwa**. Narody wiedzą — mówił dalej minister Laval — że szanowanie uroczystości powziętych zobowiązań jest nie tylko zasadą moralną, ale że stanowi żyjące prawo Ligi Narodów.

Francja — zaznaczył mówca — wykazała swoimi czynami, że pragnie tylko pokoju. Dn. 3 lutego w Londynie wraz z rządem angielskim przewidzieliśmy program rokowań, który miał nas szybko doprowadzić do trwałej organizacji bezpieczeństwa europejskiego. Przewidywania nasze zostały **zdemontowane przez inicjatywę niemiecką**. Któż tedy mógłby zaprzeczyć, że rząd niemiecki swoim gestem nie spowodował w świecie rozczarowania i niepokoju?

Rząd francuski przez swoją skargę do Ligi Narodów **nie zamierza przeszkodzić dziełu pojednania narodów**. Jest rzeczą użyteczną celem zadośćuczynienia wymaganiom moralności międzynarodowej osądzenie przeszłości, jest rzeczą niezbędną nie przerywać powolnej, trudnej i tak często niewdzięcznej pracy nad organizacją pokoju. W zakończeniu przemówienia minister Laval złożył następujący projekt rezolucji **w imieniu Francji, Anglii i Włoch**.

wiązkowi poszanowania zobowiązań międzynarodowych, jakie ciążą na każdym członku wspólnoty międzynarodowej. Rada potępia wszelkie **jednostronne odrzucenie zobowiązań międzynarodowych**. Rada zaprasza rządy, które powzięły inicjatywę ustalenia programu z dn. 3 lutego br., albo do niego przystąpiły, by prowadziły dalej rozpoczęte rokowania i by w szczególności doprowadziły do zawarcia układów w ramach Ligi Narodów, które to układy z uwzględnieniem zobowiązań wynikających z paktu Ligi Narodów okażą się konieczne dla osiągnięcia, celów wytkniętych w owym programie celem zabezpieczenia pokoju.

Zważywszy, że jednostronne odrzucenie zobowiązań międzynarodowych może zagrozić samemu bytowi Ligi Narodów, jako instytucji, której powierzona została opieka nad utrzymaniem pokoju i zorganizowania bezpieczeństwa, Rada postanawia, że tego rodzaju odrzucenie bez uszczerbku dla postanowień układowych już przewidzianych winno — ilekroć chodzić będzie o zobowiązania, dotyczące bezpieczeństwa narodów i utrzymania pokoju w Europie — pociągnąć za sobą ze strony czynników Ligi Narodów i w ramach paktu **zastosowanie odpowiednich środków**. Rada postanawia powierzyć **specjalnemu komitetowi Rady opracowanie w tym celu postanowień**, które nadałyby paktowi Ligi większą skuteczność w organizowaniu zbiorowego bezpieczeństwa i ustaliłyby w szczególności **środki gospodarcze i finansowe**, jakie możnaby zastosować na wypadek, gdyby w przyszłości jakieś państwo — członek, albo nieczłonek Ligi, **zagroziło pokojowi przez jednostronne odrzucenie zobowiązań międzynarodowych**.

Koordinacja polityki trzech mocarstw

Po przemówieniu ministra Laval, zabrał głos delegat Anglii sir **John Simon**, oświadczając, że przyłączy się do Francji i Włoch w sprawie projektu rezolucji. Mówca wyraża nadzieję, że dyskusja wykaże, iż Rada Ligi Narodów gotowa jest projekt ten zatwierdzić i wprowadzić w życie. Trzy mocarstwa powzięły tę inicjatywę z powodów, wyłuszczonej w końcowej części deklaracji stresańskiej głoszącej, że **trzy mocarstwa są zgodne przeciwstawić się wszelkimi środkami wszelkiemu jednostronnemu odrzuceniu traktatów, zdolnemu zagrozić pokojowi europejskiemu**.

Koordinacja polityki trzech mocarstw ma na celu zbiorowe utrzymanie pokoju w ramach Ligi Narodów. Mocarstwa te znajdują się obecnie w Genewie, jako członkowie Rady i w tym charakterze złożyły rezolucję.

W dalszym ciągu minister Simon omówił szczegółowo rezolucję, złożoną przez ministra Laval i zakończył przemówienie słowami: Są to moim zdaniem **propozycje całkiem proste**, uzasadnione okolicznościami, które nas tu zebrały. Rezolucja **nie zamyka żadnej drogi na przyszłość**, przeciwnie wykazuje ona, że Liga Narodów **jest zjednoczona, aby bronić celów, dla których została powołana**. Wszystkie drzwi pozostaną otwarte, aby drogą nowych rokowań dojść do tego ogólnego załatwienia, które jest tak bardzo potrzebne dla zabezpieczenia pokoju i przyszłego bezpieczeństwa na świecie.

(Ciąg dalszy na stronie 2-aj).

Projekt rezolucji

Rada zważywszy: 1) że skrupulatne poszanowanie wszystkich zobowiązań traktatowych jest podstawą regulacji życia międzynarodowego i pierwszym warunkiem utrzymania pokoju; 2) że jest istotną zasadą prawa międzynarodowego, iż żadne państwo nie może zwolnić się od zobowiązań traktatowych ani ich zmienić bez zgody innych kontrahentów; 3) że ogłoszona ustawa wojskowa z dn. 16 marca br. przez rząd niemiecki jest sprzeczna z temi zasadami; 4) że rząd ten nie mógł przez jednostronny akt stworzyć dla siebie żadnych praw; 5) że ta jednostronna akcja, wprowadzająca nowy czynnik zaburzenia do porozumienia międzynarodowego musi być uważana jako

groźba skierowana przeciwko bezpieczeństwu europejskiemu; 6) że rządy brytyjski i francuski, do których przyłączył się rząd włoski, przedstawiły rządowi niemieckiemu dn. 3 lutego br. program ogólnego układu mającego na podstawie swobodnych rokowań w sprawie organizacji bezpieczeństwa europejskiego doprowadzić do ogólnego ograniczenia zbrojeń w ramach równouprawnienia oraz zapewnić równocześnie aktywną współpracę Niemiec z Ligą Narodów; 7) że powyższy jednostronny akt Niemiec nie tylko nie daje się pogodzić z tym programem, ale że został ponad to dokonany w chwili, kiedy rokowania się toczyły — Rada oświadcza, że **Niemcy uchybiły obo-**

Eksplzja w składach materiałów wybuchowych w Ameryce

Około 100 ofiar — Liczne budynki uległy zniszczeniu

Nowy York 16. 4. (PAT). W miejscowości **Hollenvood** w stanie Tennessee (Stany Zjed.) wybuchł pożar w składzie dynamitu i prochu. Wskutek pożaru nastąpiła niezwykle silna eksplozja zgórą 200 skrzyń materiałów wybuchowych.

W następstwie eksplozji około 100 osób zostało zabitych i rannych. Budynki składowe oraz 36 okolicznych zabudowań uległo zupełnemu zniszczeniu.

Krwawe porachunki wśród mniejszości niemieckiej Mord polityczny w Ostrowie Wlkp.

(o) **Poznań**, 16. 4. (Tel. wł.) Z Ostrowa donoszą, że w miejscowości **Szklarki** został zamordowany niejaki **Rudolf Riek**. Mordercy zbiegli. Przyczyną napadu dotychczas nie zdołano ustalić, prawdopodobnie jednak chodzi tu o **akt zemsty na tle walk w łonie dwóch ugrupowań politycznych mniejszości niemieckiej**.

„Posener Tageblatt” wskazuje niedwuznacznie, że zabity Riek był członkiem **Deutsche Vereinigung** i padł ofiarą członków **Jungdeutsche Partei**.

Straszna katastrofa górnicza w Korei

Tokio, 16. 4. (PAT.) W jednej z kopalń **Yusen** w Korei wydarzyła się poważna katastrofa, która pociągnęła za sobą śmierć **kilkudziesięciu górników koreańskich**.

Tokio, 16. 4. (PAT.) Z kopalni w **Korei**, w której wczoraj nastąpił wybuch gazu, z 49 zasypanych górników wydobyto żywych 13, **36 zostało w podziemiach i prawdopodobnie padli oni ofiarą katastrofy**.

Na stół święconki
różnorodne wina
likieri

poleca
J. J. Goerdel

właśc.: E. Matecki

ul. Długa 10. Tel. 14. Rok zał. 1811.

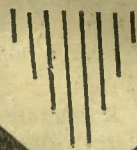
Handel win i spirytualji, wina węgierskie, białe
i czerwone, bordeaux, wszelkie reńskie, południowe
i szampańskie.

Specjalność wina węglarskie.

Zaprzyślony dostawca win mszalnych.

3430

**Najkorzystniejsze źródła
zakupów świątecznych
w
Bydgoszczy**

Polecamy:
Jajka ozdobne,
drażetki wielka-
nocne, zające, baranki,
figury czekoladowe wszel-
kiego rodzaju, bonbonierki, kon-
fitury i czekolady codziennie świeże

**„LUKULLUS“ FABRYKA CUKRÓW
CZEKOLADY I KAKAO
BYDGOSZCZ**

Filje: Poznań, Gniezno, Inowrocław, Toruń, Grudziądz,
Chełmno, Chojnice, Tczew, Starogard, Gdynia, Łódź, Katowice

Firma
Br. Ziegielski
BYDGOSZCZ, Plac Teatralny 2.

poleca
walczyki, portfele skórzane, teki skórzane,
piłki nożne, piłki gumowe, anodówki do
radja, baterje kieszonkowe, wszelkie przy-
bory dla palaczy, największy wybór ostrza
do golenia i t. p.

3483

Rowery
wózki
dziecięce

najlepsze gatunki
w wielkim wyborze.

3613

A. WASILEWSKI - Bydgoszcz
Dworcowa 41, tel. 1047

Aparat radiowy

Biofon S, prąd stały 220 i 110 V.

wprost do sieci, z Państwowych
Zakładów Tele i Radjotechnicznych
dla urzędników na 12-cie rat bez wpłaty w firmie!

3611

B. JACZKOWSKI
BYDGOSZCZ, ul. Gdańska 28
Biuro instalacji elektrotechnicznej

Walczyki wszelkiego rodzaju, torebki damskie
ostatnie nowości, nesesery, manikury, teki,
portfele, rańce, szkolne plecaki, laski, przy-
bory do golenia zawsze w wielkim wyborze
po znanych niskich cenach poleca:

Specjalny magazyn wyrobów skórzano-
galanteryjnych i przyborów do podróży.

Br. Kuczyński
Bydgoszcz, Mostowa 2, przy Starym Rynku
Firma istnieje od lat 30-tych 3610

Tego jeszcze nie było!

3605
OKNO
moje przemówi do Was
Szan. Klienci i Czyteln.

B. KACZMAREK

Magazyn sprzętów
kuchennych i wypraw
Bydgoszcz, Podwale 12
naprz. Halli Targowej.

Zwraca się uwagę na
dekoracje i moc niespo-
dzianek podczas świąt.

Do święconego
polecamy znakomite

PIWA OKOCIMSKIE

najlepsze piwa w Polsce

Reprezentacja Browaru Okocimskiego
BYDGOSZCZ, Jackowskiego 4-6, tel. 1505

B. LISEWSKI
BYDGOSZCZ 3607

Telef. 794 - Sw. Trójcy 13

Fabryka najwyborniejszych likierów
wypalank winnych
wódki stołowych i soków
niedosięgniętej jakości
- Rok założenia 1912 -

Nadyngus

3482

**Wody
kolońskie**

w wielkim wyborze
Ceny bezkonkurencyjne

Fr. Bogacz
ul. Dworcowa

Cukiernia-Kawiarnia

„Cristal“

poleca na święta swe
znane wyroby. 3608

Szynki
wiekanocne

Kielbasy 3608
krakowskie

A. W. ACHEL
Gdańska 75, tel. 2281

Specjalne 3606
szynki i kielbasy
na święconkę

oraz wszelkie inne wyroby
w najlepszej jakości
poleca

L. Romański
Zbożowy Rynek 10 / ul. Jezuitcka 3.

Na Wielkanoc w nowym obuwiu i nowym ubraniu

Najnowsze fasony i modele palt damskich, płaszczy męskie, ubrania męskie, ubranka obłopie-
ce, ubrania uczniowskie, spodnie, oraz ob. wie w najmodniejszych fasonach w wielkim wy-
borze i niskich cenach 3616

poleca
JAN HEIDNER, BYDGOSZCZ, St. Rynek 9 - Kofektja. St. Rynek 20 - Obuwie
Firma chrześcijańska

Cukiernia i Kawiarnia R. Stenzel
Bydgoszcz, Telefon 343.

poleca na święta swe znakomite wyroby.

Na Święta Wielkanocne

poleca swój specjalny skład
pierwszorzędnych octów, oliwy
i oleji jadalnych oraz najlepszej
stolowej musztardy 3437

JAN STELLMACH

Bydgoszcz, ul. Teof. Magdzińskiego 1.
Tel. 1082 (dawn. Kościelna)

Dla hoteli i restauracji ceny niższe.

Bacon-Export Gniezno - Bacon-Export Chojnice

Sp. Akcyjna

Sp. z o. odp.

Dyrekcja i biura główne w Bydgoszczy.

Filje i Fabryki: Bydgoszcz, Gniezno, Grodzisk, Chojnice, Tczew, Skalmierzyce, Łuck.

**Bekony - Konserwy - Wędliny - Przetwory
mięsne - Rafinerja smalcu - Rzeźnie i eksport
- - - drobiu - Skup i eksport jaj - - -**

Reprezentacje we wszystkich województwach oraz w głównych krajach europejskich i zamorskich.

